17796/B

11595 2

J.XXXVIII.2
18

by Charles Edward CHUDEN

Gichofin pR
15 Sw fr
8 Aug 28

# METHODVS NOVA
PRÆSERVANDI ET CURANDI
# ATROPHIAM
*SEU*
# MACIEM
# INFANTVM,
& per conſequens
## MORBVM ſic dictum ANGLICVM,
*QVAM*
MVLTIPLICI EXPERIENTIA CONFIRMATAM
PVBLICIS VSIBVS COMMENDAT

D. CHRISTIANVS FRIDERICVS
CHUDEN,
PHYSICUS PROVINCIALIS IN VETERI MARCHIA ET COLLEGII MEDICI BEROLINENSIS ADJVNCTVS.

---

LIPSIÆ,
Sumptibus ERNESTI HENRICI CAMPEN,
BIBLIOPOLÆ VETERIS MARCHIÆ.
*SOLTQVELLÆ, excudebat CHRISTIANUS SCHUSTER,* 1726.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

REGIS MAGNÆ BRITANNIÆ
ET ELECTORIS HANNOVERANI
CONSILIARIO AULICO ET ARCHIATRO
PRIMARIO,

VIRO ILLUSTRI, ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO,

# DN. JOHANNI GEORGIO STEIGERTHAL,

HASCE THESES OFFERT

AUTOR.

# VIR ILLUSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIME PATRONE AC FAUTOR MAXIMOPERE DEVENERANDE,

Humanitatem tuam, VIR Illuſtris, apud omnes celebratisſimam, & amicitiæ documenta tuæ in me plurima, quæ ab illo tempore, quando Te cognitum atque perſpectum habeo, usque huc mihi dediſti, non prædico ſolum publice, ſed &, quoties, Rege Magnæ Britanniæ huc viciniæ in Görda præſente, dulcisſimo tuo colloqvio frui, licuit, immenſum eruditionis tuæ & multo rerum uſu partæ experientiæ theſaurum admiratus ego, me ex ore Tuo magna ſcientiæ meæ exiguæ feciſſe incrementa, & luculentisſima favoris Tui plane immeriti expertum ſemper eſſe teſtimonia, lubens profiteor & grata mente recolo. Ea vero propter & cum illud ipſum argumentum in his theſi-

bus

bus expoſitum, cum morbo Anglico endemio ſeu rachitide, nexu quaſi quodam & affinitate junctum videatur, Tuque etiam aliquot abhinc annis de hac materia mentem meam Tibi exponere, permiſeris beniguiſſime, poſitiones has, licet numero paucas & ſcriptionis genere non comprobatas Tibi, VIR Illuſtris tamen offerre, non formidavi. Equidem materiam hanc minus perpolitam, adeoque magnorum virorum lectione non ſatis dignam expono, verum, cum ab ipſo uſu commendetur, multique, ut hac methodo nova publicum donarem, enixe à me flagitaverint, fretus Tuo patrocinio, eo minus communi commodo, juſtisque bonorum deſideriis deeſſe potui, quo majora in genus humanum ab hac emolumenta eſſe redundatura, nullus dubito. Quod ſi conatus mei publico inſerviendi, Tibi, VIR Excellentisſime, probabuntur, ſtudioſius cœptam elucubrare materiam quam maxime incitabor, imo nil mihi erit dulcius, quam ſi reſcivero, morbum illum Angliæ endemium Rachitidem tum præſervationis tum curationis gratia, fructum aliqualem ex hac ſimplici medendi ratione cepiſſe. Cæterum ex animo precor, ut clemen-

men-

mentisſimum cœli Numen Te omni felicitate perfuſum, quam diutisſime ſupereſſe jubeat, velitque omnia conſilia, quæ in maximi Regis, (cui regiminis diuturnam felicitatem viriumque conſtantem vigorem ad aquilæ ſenectam Deus T. O. M. impertiatur) ſanitatem & incolumitatem ſervandam, a Te quotidie ſuſcipiuntur, ſaluberrimo ſemper ac felicisſimo eventu beare. Inter quæ vota emorior

ILLUSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMI
NOMINIS TUI

Soltquellæ,
d. 13 Maji, 1726.

cultor perpetuus

C. F. Chüden.

§. 4

Interim ex hacce cohibita tranſpiratione illud provenit incommodum, quod omnes illæ impuritates toto geſtationis tempore collectæ, & ex maſſa ſangvinea in poris cutis ſegregatæ, ibidem ſubſiſtant, adeoque niſi ſtatim poſt partum eliminentur, cauſam præbeant primariam illius affectus, qui apud autores *atrophia*, *macies*, das Abnehmen der Kinder, vocari ſolet. Etenim, quamvis infans in corpore materno, liquore alimentoſo, puro, & optimo nutriatur, ut proinde ſecretione partium inutilium excernendarum non opus eſſe videatur, attamen lympham illam nutribilem non adeo ſubactam aut percolatam eſſe, ut nullæ impuritates ex hac ſegregandæ ſint, ex meconio, urina, & per conſequens ex ſordibus in poris cutis hærentibus abunde perſpici poteſt, hinc ob puritatem hujus humoris alibilis, hæcce differentia ſolummodo, aderit, quod infans hac ratione non opus habeat omni die excernere, ſed facili negotio omnibus illis excretionibus ad tempus egreſſionis ex utero vacare poſſit.

§. 5.

Simul ac itaque infans ex utero in publicam lucem ejectus eſt, ac circumambientis aëris uſura frui incipit, non tantum ab aëre mox affluente, & per os & nares ingruente otioſi hactenus pulmones explicantur, & reſpirationis actio incipit, ſed & omnes cæteræ ſe & excretiones, per cutem, per alvum, per urinam, per nares, & ſic porro, ſua capiunt primordia ac initia, imo ipſe ſangvinis circulus aliter, velut apud embryonem in utero, procedit, ubi vero circa tranſpirationis negotium notandum, quo pauciores illæ ſunt impuritates, quæ ex cohibita tranſpiratione in utero collectæ ſunt, eo melius & tranſpirationem poſtea ſuccedere, & ſæpius ſola ope reſpirationis, quippe quæ duæ actiones transſpiratio & reſpiratio aliquam inter ſe analogiam habere videntur, has ſordes ejici poſſe, quo major vero copia impuritatum adeſt, & quo viſcoſius illud ipſum excrementum in poris cutis & præcipue in partibus muſculoſis hæret, eo minor erit actio illa tranſpirationis corpori adeo neceſſaria, ut proinde ab hocce ſolo impedimento infantes nutritionis

augmentum capere non poſſint, ſed pedetentim paulatim ad atrophiam ſeu maciem diſponantur.

§. 6.

Hic autem eſt ille morbus, omnibus regionibus freqvens ac familiaris, ubi ſæpius admirari ſatis non poſſumus infantes nuperrime natos, quippe quorum corpora non tantum deformata, ſed & fere omni carne privata adeo flaccida ſæpe cerni, ut oſſa vix muſculis tegantur, hinc vulgus etiam in hac erronea radicata opinione perſiſtit, tales infantes primis diebus poſt partum, ab incolis ſubterraneis, permutatione facta, ad nos, uti dicunt; delatos, noſtros e contra, ante ſacri baptismatis adſperſionem clam ſublatos eſſe, unde tales etiam Wechſelbälge vocant. Verum quam infantilis & ſuperſtitioſa hæcce ſit opinio, nemo non ſtatim videt, potius hæc ipſa atrophia ſeu macies infantum conſiſtit in corporis emaciatione & fruſtrata nutritione, quæ originem trahit ex particulis viſcidis, mucidis, ſtrigoſis in poris cutis ob ſuppreſſam tranſpirationem in utero, ſecundario vero ab obſtructione ductuum & oſculorum lacteorum, nec non infarctu glandularum meſeraicarum; ſequentibus vero ſignis ſeſe manifeſtare ſolet: Infantes ejusmodi, quorum corporis pori tali modo obſtructi ſunt, fere ſemper cutis quandam aſperitatem, in dorſo, femoribus, & pedibus habent, macilenti ſunt, atque ex materno aut nutricum lacte nullum percipiunt nutrimentum, inſuper clamore fere perpetuo dolorem, ex torminibus ventris ortum, produnt, ſomnus adeſt parvus, & interruptus, alvi fluxus viridis particulis caſeoſis mixtus, urget, inflatio & elevatio adeſt hypochondriorum, corpus pallet, tandem pectus & abdomen paulatim ſolent inæqualiter protuberare, & duritiem aliqualem concipere, præprimis quando accedit conſumptio partium carnoſarum & ſumma flacciditas, ubi tunc brachia & pedes ſimul decreſcunt, nec infantes pedibus inniti poſſunt, ultimo vero, quando cura diu protrahitur, ipſa macies in febrem hecticam & mortem terminare ſolet.

§. 7.

Jam diſpiciendæ erunt cauſæ, ex quibus hic morbus ortum ſuum trahat ubi in §. antecedenti duas allegavimus, nempe

nempe primo obſtructionem pororum cutaneorum ex tranſpirationis defectu, ſecundo vero infarctum & occluſionem glandularum meſeraicarum, idque certe non ſine ratione. Cum enim tranſpiratione ſuppreſſa, quicquid hic impuritatum evacuari debuit, neceſſario negato ibi tranſitu & exitu familiari, in alia corporis loca deferatur, ita certe plus ibi damni affert, quam poſtea, quamtumlibet libera porta reparari queat, hinc apud infantes, quorum corporis pori jam tum in utero materno ſpiſſitudine excrementitia repleti ſunt, quando aëris uſura utuntur, & lacte materno nutriuntur, ob defectum tranſpirationis, ſerum illud impurum excernendum in aliis locis corporis ſtagnat, ibidemque multa affert incommoda, & ad hoc malum procurandum maximam dat anſam, Obſtructis enim poris cutaneis (*utor verbis beati Dn. Wedelii ex pathologia p. 506 deſumptis*) viſcidi humores colliguntur intra cutem & carnem, ibique impediunt tranſpirationem fuliginum, unde non ſolum calor ſuffocatur, ſed etiam alimentum inficitur, quæ cauſa eſt affectus illius infantum, quem vocant crinones. Quapropter firmiſſime credimus, illam ipſam ſuppreſſam tranſpirationem non tantum primariam cauſam hujus affectus eſſe, ſed & alteram nempe obſtructionem glandularum meſenterii ex hac fluere, nimirum ſerum illud retentum inquinat & alterat alimentum infantis, idque in ſpiſſitudinem & muciditatem convertit, ut chylus hac ratione non recte ſeparari, nec per glandulas meſenterii transfluere poſſit, undæ hæ glandulæ à tali viſcido alimento eo magis occluduntur & totum tenelluli corpus ſufficienti nutritione defraudatur, privatur, tandemque pleniſſime conſumitur.

§. 8.

Cæterum, quando haſce duas cauſas pro fundamento hujus morbi poſuimus, nullatenus alias cauſas occaſionales, ad hunc affectum diſponentes, excludimus. Optime enim novimus, quanta incommoda oriantur ex nimia voracitate infantum, ex pane calido, ex potu nocturno & aliis eſculentis & fœculentis, quæ infantibus obtruduntur & conceduntur, quæque concoctionem & aſſumptorum reſolutionem multum impediunt, & ex quibus cauſis primariam originem atrophiæ *Dni. Wratislavienſes*

*in hiſtoria morborum p.* 22. deduxerunt; ſed cum noſter ſermo non ſit, de macie illa, quæ poſt ablactationem infantibus accidit, qui ante hanc carnoſi & optimæ conſtitutionis fuerunt & de qua *Cl. Ludovicus in Miſcell. Nat. Curioſ. Dec. I. Anni III. p.* 453. conqueritur, quod ibidem ſit familiaris & quod tales ablactati inſtar ſceleti, lenta atrophia conſumantur, potius nos jam in eo occupati ſimus, ut illas cauſas enodemus, quare infantes ſtatim primis menſibus poſt partum nullum incrementum capiant, ſed contra marceſcant, hac cauſas occaſionales alias multum noſtrum affectum promoventes, jam non attingimus.

§. 9.

Non occupati etiam erimus in cauſa ſupra naturali eruenda, nempe an atrophia infantilis faſcinationi & incantamento ſit adſcribenda, nec ne, cum hæc opinio multis tenebris adhuc ſit involuta, & quanquam *Schenckius in peculiari diſſertatione* maciem puerorum ex faſcino ortam tractaverit, illamque ut plurimum à ſagis induci credat, imo ipſe *Wedelius in libro de morbis infantum & alibi* duas ſpecies atrophiæ à vulgo laudatas, recenſeat, alteram à faſcino, alteram à comedonibus, cum illo tamen potius credimus hanc ſpeciem à faſcino ortam eſſe rarisſimam, hancque hypotheſin vulgi opinioni receptæ eſſe adſcribendam, medicumque etiam in hoc ultra vulgus ſapere debere.

§. 10.

Illud autem diſquirendum utique venit, quid de crinonibus ſeu comedonibus ſit ſentiendum, quippe qui in poris cutis hærentes, ad vermium genus ab omnibus fere Autoribus referuntur, & quibus vermiculis atrophiæ cauſa palmaria adſcribitur. *Joh. Langius in Epiſt. p.* 174. Jam apud veteres tale genus vermium notum fuiſſe refert. *Timæus vero p.* 259. *Ettmullerus in operibus p.* 1212 & 1717 *Dolæus in Eucyclopædia p.* 482, *Ammannus in parœneſi p.* 150. *Bierling in theſauro p.* 485. *Nenterus in fundam. Tom. I. p.* 956. *Zwingerus in theatro p.* 341. *Franc. Low ab Erſfeld in Medic. Pract. p.* 379 & plures alii, quos recenſere ſuperſedemus, quando de Crinonibus & Comedonibus verba faciunt, unanimi conſenſu illos pro vermiculis habent.

Imo

Imo *Cl. Ettmullerus* in operibus figuram eorum per microſcopium detectam ſatis accurate exhibuit, quando illos nominat vermiculos, ſeu animalcula viva, coloris ſubcinericii, cornibus ſeu potius antennis binis longe prominentibus inſtructos, oculis rotundis, craſſiuſculis cum cauda oblonga, in fine villoſa, uno nomine aſpectu ſatis horridos. Verum enim vero, quanquam ego ipſe plus quam centies hos ipſos crinones tum nudis oculis tum etiam per miſcroſcopium contemplatus ſim, & præprimis per hoc formam ſeu figuram mirabilem obſervaverim, attamen multa experientia & rationibus convictus hiſce illuſtribus viris ſymbolum addere prohibeor, potius firmiſſime credo, hos ipſos crinones & comedones ex cute prolectos nihil aliud eſſe, quam excrementum viſcoſum, lentum, in poris cutis tempore geſtationis in utero, & quidem à cohibita tranſpiratione congeſtum, & poſtea in publico aëre ulterius condenſatum, omnibus infantibus neonatis familiare, ſtagnatione ſua anſam præbens, ut infantes omni fere nutritione defraudentur.

§. 11.

Equidem non negavero in ſtatu præternaturuli & ubi corpus adeſt plane cacochymicum, ex hac ipſa excrementitia viſcida materia in putredinem redacta vermiculos generari poſſe, verum ex illa obſervatione quæ reperta *in Miſcell Nat. Curioſ. Dec. I. Ann. VI & VII. p.* 8, & ubi ex pueri corpuſculo poſt asſumptam theriacam, minutiſſimos vermiculos albos egreſſos eſſe, recenſetur, exiſtentia horum vermiculorum non erit probanda, quid, quod & mellis inunctio cujus ope *Dn. D. Fiſcher* in Samlung von Natur und Kunſt-Geſchichten, und zwar im 4ten Verſuch, vermiculos allectos eſſe, eorum præſentiam demonſtrare non poterit, cum egreſſus viſcidæ materiæ ex cutis poris non dulcedini mellis, ſed potius ejus mucilagini & balneo tepido ſit adſcribendus.

§. 12.

Ex quibus omnibus hæ veritates practicæ aperte fluunt. Atrophia ſeu macies infantum eſt morbus, primario dependens

à co-

à cohibita in utero inſenſibili tranſpiratione & collecta inde in poris cutis materia mucido-viſcida, quæ quo diutius ibidem ſtagnat, eo magis tenellulum corpus deſtruere, & ad obſtructiones glandularum & infimi ventris cruditates coacervandas, apta eſt, ſecundario vero ortum trahens à glandularum meſenterii occluſione.

Omnes infantes, quotquot eorum naſcuntur, habent obſtructos cutis poros tali materia, hac ſolummodo cum differentia, quod quo purior materia alibilis in utero a matre ipſis exhibita, eo minor erit ejuſmodi collectio, & contra, quo impurius alimentum, eo major coacervatio ſordium in poris.

Hæ viſcidæ impuritates non ſunt vermes crinones vel comedones dicti, & improprie Mitteſſer vocantur, neque ullo modo ad ſeminium animatum referendum, cum experientia quotidiana contrarium edoceat.

Hinc in cura tum præſervatoria, tum curatoria unicum atque præcipuum remedium eſt, ut ſordes iſtæ in poris cutis hærentes removeantur & exſtirpentur, motusque tranſpirationis prohibitus liber ac idoneus reſtituatur, deinde ut infarctus glandularum ductuumque lacteorum ac tubulorum chyliferorum quantocyus tollatur, chyloque alibili liber tranſitus concedatur.

§. 13.

Quod ſi nunc ſecundum hæc indicantia tum præſervatoria, tum curatoria methodus inſtitui debeat, merito de cura præſervandi hanc maciem infantum initium facimus, ubi certe benevolus lector à nobis non expectet aliqvod præpollens & eximium medicamentum noviter detectum vel inventum, qvorum copia in novellis publicis ad nauſeam uſqve plenis buccis deprædicatur, ſed potius audiat, nos per 5 fere luſtra, qvamdiu nempe praxin medicam exercuimus, ad hunc ſcopum obtinendum & obtentum ſimpliciſſimam methodum adhibuiſſe, eſt & fuit illa repetitus balneorum uſus, præprimis tempore puerperii tertia, qvarta, ſexta hebdomade poſt partum. Hic benevolus

nevolus lector, qvando uſus balneorum commendatur, jure ſuccenſere poſſet, quod pro novo qvid balnea ſvaſerim, cum id jam antea ab omnibus Autoribus factum, verum ex ſeqventibus pateſiet, noſtram adhibitam methodum ab aliorum modo multum differre, adeoqve omni jure novam appellari poſſe, nimirum *Dolæus*, *Ettmullerus*, *Nenterus* & alii multi ſvadent qvidem balnea ex aqva dulci, cui parum mellis additum, putantque hac ratione vermiculos, comedones, dulcedine correptos, per poros cutis capita prominere & egredi, atqve deinde vel cultro extrahi vel novacula aut cruſta panis abradi poſſe; verum, an finem optatum ſemper obtinuerint, adhuc eſſet diſqvirendum? illud certum, quod hæc balnea nunquam præſervationis, ſed curationis gratia, nunquam primis ſeptimanis poſt partum & qvidem indiſtincte apud omnes infantes, ſed atrophia jam præſente, commendaverint, non dicam jam de periculo, qvod infantibus, ſeſe parum moventibus, ex cultro vel novacula, inferri poſſit, imo aliqvi Autores videntur hunc modum curandi atrophiam non, tanquam ex propria praxi deſumptum ſvaſiſſe, ſed qvod feliciter Ettmüllerum & Dolæum ſecuti fuerint. Nos vero cum ſub initium praxeos in noſtra hypotheſi *à Cl. Rolfincio in Conſult. p. 995 & Wedelio in diſput. de Atrophia p. 30, & aliis* confirmaremur, nempe originem horum comedonum eſſe prohibitam tranſpirationem, non vero vermes, omnem intendimus cogitationem, qvo ſtatim ab initio, priusquam materia in poris cutis hærens indurata fuerit, omni modo, quantum poſſibile hanc tranſpirationis actionem promoveremus. Secuti etiam ſumus *Cl. Dn. Chriſtoph. Joh. Langium in operibus Part. III. pag. 613.* quando inquit: *Qvapropter balneo* imponitur infans, fricatque tunc balneatrix manu ſua artus, ventrem, & ſic omnem viſcidam materiam adhærentem detergit, & hæc ſordium remotio abſolute eſt neceſſaria, quippe ſine qua inſenſilis illa ad vitæ ſalubritatem adeo neceſſaria tranſpiratio ſuccedere nequit, eſtque hæc lotio ſub forma balnei tuta & omni periculo carens.

§. 14.

Methodus vero noſtra, qua per Dei gratiam ſemper cum

maximo commodo uſi ſumus, ſequens fuit: Nempe poſt primam lotionem poſt partum neceſſariam, & ubique locorum receptam, apud omnes infantes iterum tertia vel quarta ſeptimana poſtea balneum adhibetur, & qvidem hoc modo. Paratur balneum ex herbis nervinis & emollientibus, verbi gratia, meliſſa, chamomilla āā Miij & rosmarino Mj. Aqua virtute harum herbarum impragnata tepido calida vaſi ligneo longo excavato, concavo infunditur, tunc obſtetrix pedetentim dimittit in hoc balneum infantem nudum, & provide ſiniſtra illum tenens manu, ita ut caput ab altera perſona ſimul ſuffulciatur, manu dextra hac aqva tepido calida optime totum lavat infantis corpuſculum, præprimis in dorſo, femoribus, brachiis, circa regionem ſcapulæ, etiam in facie & in temporibus, hoc facto ad manus ſtat orbis, farina triticea tenuiſſima repletus, in hanc palmam manus dextræ intingit, & hac farina in rotunditate totum dorſum & nominatas regiones optime fricat, iterum palma manus abluit, denuo tali modo farina fricat, idqve tam diu, uſqve dum hi comedones dicti ſub forma ſetarum craſſiorum, inſtar vermiculorum alborum ex poris cutis prodeant, ubi notandum, aqvam non nimis calidam, neqve etiam frigidam eſſe debere, qvando enim nimis calida eſt, infantem lædit, & qvando nimis frigida, pori cutis non aperiuntur, deinde notandum, frictionem non in longitudine & digitis, ſed palma & in rotunditate eſſe inſtituendam, cum enim pori corporis rotundi, etiam in rotunditate fieri debet frictio, alias comprimuntur pori & comedones ſeu ſordes iſtæ mucidæ non prodeunt, porro ſemper adhibenda eſt farina triticea finiſſima ad poros emolliendos & vias patulas reddendas, pura aqva enim aut melle veluti nimis unctuoſo pori non ſemper aperiuntur. Hic mos balneis utendi bis, ter, qvater pro neceſſitate eſt repetendus, qvavis ſeptimana, qvando enim ſub primo balneo hi ſic dicti comedones non prodeunt, ſub ſecunda certe lotione in maxima copia, & qvidem in femoribus, muſculis humeri, dorſo, ſcapula, etiam in muſculis temporum ſeſe præſentant, in tertio balneo copia eorum plus minor eſt, in qvarto nil amplius cernitur, & hoc eſt ſignum, omnem illam

viſcidam materiam hac ratione ex poris cutis eſſe protruſam, adeoqve liberum actum tranſpirationis redditum eſſe; ſæpius tamen accidit, tenellulum corpus hiſce comedonibus adeo cumulatum eſſe, ut tres qvatuor lotiones non ſufficiant, hinc ne debilis fiat infans, brevi ſpatio balneum eſt abſolvendum, & contra eo ſæpius reiterandum. Poſt peractum balneum infans involvitur mappulæ manuali einer feinē Serviette optime calefactæ & qvidem circum circa totum corpus, leniterqve hæc mappula corpori apprimitur, ubi ſordes iſtæ viſcoſæ huic mappulæ adhærent, & hinc non opus eſt novacula neqve cruſta panis uti, nec refert, an ſordium aliqvid in cute hæreſcat, cum exareſactæ, ſponte decidant. Hoc facto mammæ porriguntur infanti, de novo induitur & cunis imponitur, ubi ſtatim ſomnus placidus illum obrepit.

§. 15.

Uſum horum balneorum, tali modo apud infantes adhibitorum, non ſatis certe collaudare poſſum: Quando enim infantes poſt partum ſemper inqvieti fuerunt, ita, ut nec geſtati, nec in cunis moti qvieverint, mirum qvantum poſt balneum primum & ſecundum qvieti redduntur, ad ſomnum componuntur & placide dormiunt. Ope horum balneorum præſervantur ab achoribus, tinea, & aliis cutis defœdationibus, tranſpiratione quippe reſtituta, ſerum illud ſcorbuticum coacervatum inſenſibiliter difflat. Maximum vero commodum ex his balneis proveniens eſt, quod nutrimentum ſeu augmentum corporis ex hac cauſa impeditum, egregie reparetur, & infantes viſibiliter cum ἐυεξίᾳ pingveſiant, adeoqve à macie & atrophia præſervenrur. Interim notandum adhuc venit, nos ſimul cum balneis primis ſeptimanis uſurpatis ad cruditates primarum viarum acido viſcidas ſimul eliminandas dediſſe pulveris Jalap. gr. j. ij. cum pulvere epilept: March. gr. iij, & ſic totum lactationis tempus, infantes niſi nutrix in erroribus diætæ peccaverit, aut ejus lac in qvalitate vitioſum fuerit, qviete ſine clamoribus transegerunt. Hinc non immerito miramur, cum teſtante *Cl. Wedelio in libro de morbis infantum p.* 19. jam olim continuatio balneorum in uſu fuerit, qvod nunc eorum uſus fere obſoletus ſit, & apud

infantes ea non adhibeantur, cum certe tutus eorum uſus, omni periculo careat. Nos ſane pro certo affirmamus, remedium eſſe optimum præſervativum, univerſale & praxi qvotidiana confirmatum. Ut ex multis centenis exemplis unicum ſaltem laudemus. Cum ante annum & qvod excurrit, medicinam facerem apud Generoſiſſimam familiam in Ducatu Luneburgico vicino, infans neo-natus, alias optimè conſtitutus,niſi qvod inqvietus fuerit, tertia ſeptimana poſt partum, more noſtro balneo impoſitus eſt, adſtiterunt generoſiſſimi parentes, adfuerunt generoſiſſimi vicini interqve hos aliqvot increduli, ſed propriis oculis turmam comedonum ex poris cutis hac methodo prolectorum viderunt, tertia ſeptimana poſt reiteratum fuit balneum, & proceſſerunt comedones in minori copia. In reliqvis balneis ne veſtigium comedonum adfuit. Hic infans poſtea, Deo ſit laus, per totum annum & qvod excurrit, nil incommodi fere ſentiit, ut certe hoc tempore omnes, qvi illum adſpexerunt, & habitum corporis optime conſtitutum toroſum, obeſum, ſanum conſideraverunt, in admirationem conjecti fuerint. Simili ratione hoc anno inſtitutum fuit balneum ante tres menſes apud alterum puerulum neo-natum, ubi demptis & abactis ſic dictis comedonibus infans optimè nutritus fuit.

## §. 16.

Qvemadmodum autem in applicatione horum balneorum facile ab improvidis peccari poteſt, ita horum gratia aliqvot cautelæ erunt apponendæ. Balneum igitur non prius eſt in uſum vocandum, niſi de umbilico optime exiccato certi ſimus, non adhibendum in oppletione pectoris infantum catarrhali cum febricula præſente, ſed differendum. Cave, ne balneum ſit minis calidum, neqve nimis frigidum, id qvod prudens obſtetrix facile diſcernere poterit. Non opus eſt,ut infans usqve ad collum in balneo maneat, ſufficit juſta & optima abluitio ad poros cutis reſerandos. Non ultra ſemiqvadrantem horæ hoc balneum duret, qvo celerior operatio fieri poterit, eo melior. Omnis aër frigidus qvovis modo arceatur. Mappula manualis ad abſtergendum adhibenda probe ſit calefacta, ut & induſium

ſium induendum. Hæ cautelæ ſi probe obſerventur, nunqvam infans ex balneis detrimentum, ſed potius ſummum uſum capiet.

§. 17.

Accedimus ad alteram methodum maciei curatoriam. Hæc locum habet, qvando ipſa atrophia ex neglectu balneorum adhibendorum jam præſens eſt, & radices egit, ſcilicet, quando una cum pororum cutis obſtructione fere plenaria, adeſt qvoqve glandularum infimi ventris & tubulorum lacteorum infarctus, ita ut chyli reſolutio non recte fieri poſſit & tranſitus in ſangvinem impediatur, & de qva cauſa elegans obſervatio reperitur *in Ephemeridibus Nat. Curioſ. Cent. V & VI. p.* 205. In hac macie ſane infantes omni ſpoliantur nutrimento, & vires inde adeo debiles ſunt, ut nec manus attollere nec pedibus inniti poſſint, proinde ſi auxilium differatur, accedente febre lenta conſumantur. Ibi præter repetita balnea ad poros cutis reſerandos etiam neceſſario interna ſunt adhibenda medicamenta, & faciunt hic omnia ea, qvæ viſciditati acidæ ex infimo ventre educendæ, obſtructioni glandularum tollendæ, concoctioni ventriculi juvandæ & diſtributioni chyli promovendæ apta ſunt, uno verbo, aperientia laxantia, temperantia, corrigentia, & roborantia. Præcœteris laudanda eſt, Tinctura Vitrioli Martis tartariſata Ludovici cum interpolatis laxantibus, hæc tinctura eſt medicamentum ſummum nobile, & revera polychreſtum, Ex multis aliis innumeris exemplis operæ pretium erit unicum hic afferre: Nempe ante duos annos, cum generoſiſſima qvædam familia in Ducatu Magdeburgico meo uteretur conſilio, egoque ipſe hanc domum inviſerem, oblatus mihi eſt infans pauper 4 annorum adeo macilentus & atrophia conſumptus, ut cutis vix oſſibus hæreret. In femoribus enim & brachiis fere nulla conſpiciebatur caro, abdomen erat tenſum, pectus elevatum, facies longa, caput non erectum, ſed pendulum, ſvaſi cum balneorum repetitione ex herbis optimis paratorum uſum ſeqventem 4 pulverum omni ſeptimana unum, ſumendum, ſcilicet pulveris Jalap. gr VI, mercurii dulcis gr ij Diagryd,

Crem. tartar. aa gr j, ſimulqve dedi tincturam vitrioli martis tartariſatam Lud: unciam ſemis Eſſ: trif. fibr. Drachm. ij macis. Drachm. j omni die bis ad 20 guttas ſumendam, unaqve prædixi, fore, ut à primo balneo comedones non ſint prodituri, adeoqve continuandum balneum, id qvod eventus etiam ita docuit, cum poſt ſex menſes iterum ad generoſiſſimam domum vocarer, offerebatur mihi idem infans plane mutatus, obeſus, ſanus, optimus, & mater non ſatis edicere potuit, qvanta copia comedonum in ſecundo, præprimis vero in tertio & qvarto balneo fuerit eliminata. Poſſem plura ejusmodi exempla afferre, ſed hiſce lectorem detinere, non opus eſſe exiſtimo, ſufficit, & unumqvemqve experientia docebit, uſum balneorum ſecundum noſtram methodum, tum præſervandi tum curandi fine in atrophia eſſe optimum.

§. 18.

Supereſt, ut de illa ipſa macie, qva poſt ablactationem infantes nihilominus aliqvando corripiuntur, licet primis ſeptimanis ope balneorum viſcida lympha in poris latitans, fuerit abacta, pauca dicamus. Hæc atrophia, cum ſæpiſſime puras occaſionales cauſas pro fundamento habeat, impoſſibile eſt, ut methodo noſtra infantes ab illa præcaveri poſſint. Scimus enim & unicuiqve cognitum eſt, qvanta copia nutrices, cibos duros, acidos, ſpiſſos impaſtantes, craſſos, pultaceos, panem recentem & ſic porro infantibus obtrudant, ut neceſſario inde reſolutio ciborum conſeqvi non poſſit, ſed potius chylo & reliqvis humoribus incraſſatis, glandulæ, organa colatoria hinc infarciri debeant, accedit commune illud malum, nempe potus nocturni in maxima copia infantibus conceſſi, ex qva cauſa qvantum detrimenti puſiones capiant, ubivis notum. Qvid, qvod ſæpius febres, obſtructio lienis, hepatis ulcera, aliæqve cauſæ anſam præbeant huic malo, ubi per ſe clarum eſt, balneis applicatis hancce maciem neutiqvam præſervari potuiſſe. Interim in cura hujus mali, qvæ ſæpius difficillima eſt, qvod infantes medicamentorum internorum uſum reformident, balnea una cum aliis optimum præſtant effectum.

§. 19.

Qvamvis nunc, uti paragrapho antecedente diximus, præſervatio hujus mali in tali caſu, locum non habeat, tamen præſentiorem nobis effectum in illo morbo, Anglis endemio & Rachitis dicto, promittimus. Cum enim, ſecundum plurimos Autores hic affectus cum atrophia eximiam affinitatem habeat, & ſeſe prodat non tantum cum deformitate articulorum, ſed etiam cum qvalicunqvè corporis ſucceſſiva contabeſcentia, imò teſtante Dolæo infantes in Anglia à ſexto menſe ſuæ ætatis ad finem uſqve ſecundi anni illo morbo infeſtentur, adeoqve probabile, & illam ipſam tranſpirationis prohibitam actionem pro cauſa qvoqve adduci poſſe, nihil impedit, qvo minus credamus, methodum noſtram, qvo omnibus infantibus, primis menſibus poſt partum balnea adhibemus, & hujus ope tranſpirationis negotium promovemus, inſigne qvoqve huic morbo præſervativum fore. In noſtris oris hoc genus morbi rarum qvid eſt, & *Dolæus in Encycl.* bigis infantum tempore praxeos, tantum medicinam feciſſe, teſtatur, *Lentilius tamen in Iatromnem. p.* 101. plures rachiticos in Svevia offendi affirmat. Qvod ſi ab aliis methodus noſtra in uſum vocabitur, dies docebit, qvalis effectus inde ſit ſperandus.

§. 20.

Unicum illud adhuc addendum, nos anno præterlapſo cum variolæ hic & alibi maximam ſtragem facerent, & aliqvot centeni infantes hoc morbo correpti eſſent, nos certe apud illos infantes, qvibus primis menſibus poſt partum balnea applicata, confluentes variolas non obſervaſſe, illosqve fere omnes præ cæteris evaſiſſe, & licet hanc obſervationem pro infallibili non declaremus, cum varioli per multos annos, non confluentes ſed diſcreti, excepto anno ſuperiori, hic regnaverint adeoqve plures obſervationes ad hanc theſin probandam, reqvirantur, illud tamen certum eſt, qvod in liberiore tranſpiratione una ſimul cura variolarum conſiſtat. Tempus interea, & plures obſervationes de hac veritate, qva tali, teſtari poterunt

runt. Nos hac vice concludimus, cumqve methodicam hancce balneorum adminiſtrationem, ad publicos uſus commendantes, ulteriorem ejus explanationem, ſi Deus vitam & vires largietur, nobis reſervamus, ita dabimus operam, ut ob Bibliopolæ reiteratas preces brevi temporis ſpatio vernacula lingva prodire poſſit.

S. D. G.